

Svar på Eva Tawasolis och 20 andra Svar motion om att Vanda siktar på att stoppa utarmningen av naturen före 2030

VD/2469/00.02.00.03/2024

TeA/JV/AV/AO/VS/EJ/KW

Eva Tawasoli och 20 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Den finländska naturen är vår mest älskade och viktigaste nationalskatt. Tyvärr har vi i Finland inte lyckats skydda vår natur tillräckligt väl. Utarmningen av naturen minskar den biologiska mångfalden i allt snabbare takt. Av våra arter är var nionde utrotningshotad. Ungefär hälften av naturtyperna är hotade. Bara två procent av skogarna är i naturtillstånd och förekommer som små fragment.

Naturen som håller på att utarmas är också ett hot mot ekonomin, hälsan, försörjningsberedskapen och stabiliteten i samhället. Att stoppa utarmningen av naturen är en av vår tids mest akuta utmaningar. Internationella förpliktelser, såsom EU:s biodiversitetsstrategi och FN:s konvention om biologisk mångfald, förpliktar Finland att stoppa utarmningen av naturen och vända utvecklingen av den biologiska mångfalden till en positiv utveckling före 2030. Uppfyllandet av internationella förpliktelser, stoppandet av utarmningen av naturen och byggandet av en hållbar framtid förutsätter att hela samhället, inklusive kommuner och städer, deltar i en hållbar omställning.

Helsingfors stads exempel klargör städernas centrala roll i denna nationella och globala utmaning. Helsingfors har satt som mål att stoppa utarmningen av naturen och öka den biologiska mångfalden före 2030. Städerna har möjlighet att på ett betydande sätt påverka utvecklingen av densamma.

Vanda har för sin del redan visat sitt engagemang för en hållbar miljö och för klimatneutralitetsmålen. Dessa mål är också avgörande för att stoppa utarmningen av naturen och främja den biologiska mångfalden. Förslaget till mål för denna motion skulle i allt högre grad knyta Vanda till ett bredare samarbete där målet är att skydda naturen inte bara lokalt utan också som en del av det internationella samfundet. För att uppnå detta mål krävs beslutsamma åtgärder, såsom ökat skydd av naturområden, återställande av grönområden och främjande av hållbara levnadsvanor bland stadens invånare.

Vi undertecknade kräver att Vanda stad ställer upp konkreta och mätbara mål för att stoppa utarmningen av naturen och öka den biologiska mångfalden före 2030. Endast genom gemensamma ansträngningar kan vi se till att Vanda utvecklas till en grönare och livskraftigare stad med en större mångfald, nu och i framtiden.”

Stadsfullmäktige 25.3.2024 § 15

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutar ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Serviceområdet för stadsstruktur och miljö inom stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande som sitt svar:

Vanda stadsfullmäktige har lagt fram en motion om att sätta upp konkreta och mätbara mål för att stoppa utarmningen av naturen och öka den biologiska mångfalden före 2030. Motionen betonar den biologiska mångfaldens (lumo) betydelse och kräver att staden aktivt deltar i nationella och internationella mål för biodiversiteten.

I Vanda har man arbetat långsiktigt för att beakta den biologiska mångfalden. Alle de mål som anknyter till den biologiska mångfalden finns samlade i färdplanen för resurssmarthet som förverkligar stadens strategi. För närvarande har färdplanens fil Mångfald i naturen sex huvudmål, med hjälp av vilka staden bland annat strävar efter att trygga och främja bevarandet av arter och naturtyper och stärka ekosystemens funktion på lång sikt.

Också andra filer i färdplanen för resurssmarthet, såsom Ett ansvarsfullt Vanda och Samhällsstruktur och rörlighet, har mål som stöder den biologiska mångfalden. De hänför sig till markanvändning, byggande, hållbar användning av naturresurser och cirkulär ekonomi samt till utbildning och samarbete. Målen och genomförandet av de åtgärder som följer av dem följs årligen upp i tjänsten Miljövakten och det görs upp ett sammandrag över dessa i Vanda stads miljöansvarsrapport.

Vanda har förbundit sig att värna om och främja den biologiska mångfalden bland annat genom många internationella avtal, strategier och mål samt genom EU-lagstiftning och nationell lagstiftning. Utöver detta har Vanda lyft fram ansvarsfullhet och stöd för en mångsidig natur som en central värdering i sin stadsstrategi. Staden vill agera ansvarsfullt och förutsätter ett ansvarsfullt arbetssätt också av sina partner.

I det utkast till nationell biodiversitetsstrategi som är under beredning har huvudmålet fastställts till att utarmningen av naturen ska ha hejdats före 2030 och att den biologiska mångfalden återhämtar sig. Utöver detta är Finland naturpositivt senast 2035. Detta innebär att tillståndet för den biologiska mångfalden är minst på samma nivå som 2020 och att mänsklig verksamhet börjar stärka den biologiska mångfalden.

De mål som gäller naturens tillstånd är aktuella också i andra stora städer i Finland. Esbo stad har som mål att uppnå total icke-försämring av naturen före 2035. Helsingfors stad har som mål att utarmningen av naturen i staden ska ha avstannat 2030 och att den biologiska mångfalden ökar. Arbetet med lumomålen pågår också till exempel i Lahtis, Tammerfors och Åbo. I arbetet med naturpositiviteten i Lahtis utarbetas ett naturmål hösten 2024 och bereds en färdplan för att uppnå det. Vanda ligger i täten med sitt ambitiösa naturmål, där man riktar in sig på både total icke-försämring och förbättring av naturens tillstånd före utgången av 2030.

Handlingsplanen för ett naturpositivt Vanda 2030

År 2023 antecknades följande mål för Vanda stads serviceområde för stadsstruktur och miljö: "Vanda är en naturpositiv stad 2030". För att nå detta mål beställde staden en helhetsplan av en konsult, vilken utarbetades i samarbete med stadens sakkunniga. Arbetet resulterade i rapporten "Handlingsplanen för ett naturpositivt Vanda 2030"

En av målsättningarna för det färdigställda arbetet var att fastställa målet för ett naturpositivt Vanda. Sammanfattningsvis innebär naturpositivitet att stadens verksamhet gör mer nytta än skada för naturen

som helhet. Av de olika förslagen kom man i rapporten fram till följande definition, som fungerar som utgångspunkt för arbetet: " Vanda stad förbättrar den biologiska mångfalden i sitt område och höjer den ekologiska statusen i sina naturområden. Fram till 2030 ersätter staden tillsammans med företagen och invånarna aktivt de naturvärden som gått förlorade inom stadens område, i större utsträckning än de olägenheter som stadens åtgärder orsakar naturen. Utöver detta har staden, invånarna och företagen en positiv inverkan på den lokala naturen, vilket innebär att naturen har en allt mer positiv inverkan på såväl staden som dess invånare och företag."

Åtgärder för att nå målet för ett naturpositivt Vanda

I handlingsplanen föreslås åtgärder med vilka målet för naturpositivet kan uppnås. Dessa är bland annat ett effektivare utnyttjande av färdplanen för resurssmarthet och en prioritering av centrala åtgärder samt effektivare användning av information om naturen. Utöver detta föreslås det att det för staden skapas en verksamhetsmodell och ett pilotprojekt för samarbete som främjar naturpositivitet och att det utvecklas en metod för uppföljning av hur gröneffektiviteten uppnås. För att genomföra dessa behövs olika pilotförsök och projekt. Kommunikation, interaktivitet och uppbyggandet av ett varumärke för arbetet med naturpositiviteten lyfts fram som viktiga frågor.

Åtgärderna beskrivs närmare i rapporten. Alla åtgärder framskrider inte helt i den form som presenteras i rapporten, utan de utformas som en del av den färdplan för resurssmarthet som uppdateras i samband med strategiarbetet och som avses bli färdig före utgången av 2025.

Naturpositivetsmålet kan nås bland annat genom att effektivisera och öka de åtgärder som redan vidtas. Modellen för total icke-försämring som beskrivs närmare nedan är en viktig del i arbetet. Konkreta exempel på åtgärder som stöder naturpositivitet är bl.a. utökning av naturskyddsområden, restaurering av naturobjekt, beaktande av den biologiska mångfalden i skogsvården, förbättring av brytpunkterna i de ekologiska förbindelserna, effektivisering av bekämpningen av främmande arter, ökad växtlighet och död ved i stadsmiljön, införande av förnyande odling på stadens åkerområden samt öka intressentgruppernas engagemang i naturarbetet. Även företagen har börjat beakta utarmningen av naturen i sin egen verksamhet och få upp ögonen för de möjligheter som den gröna omställningen skapar. Det finns många möjligheter till samarbete mellan staden och företagen i fråga om naturpositivitet. Naturen har bevisligen en positiv inverkan på människans fysiska och psykiska välbefinnande, och även här finns det en stor outnyttjad potential.

Målet för naturpositiviteten kan inte uppnås utan tilläggsanslag och personalresurser. Tilläggsanslag behövs till exempel för naturutredningar under de följande fyra åren för att man ska kunna kartlägga naturens tillstånd i hela Vandas område. Dessutom behövs det mer arbetskraft för att främja målet och tilläggsresurser för olika utredningar och kommunikationsåtgärder. I huvudsak riktas behoven stilladsmiljöns verksamhetsområde. Målet är också att söka extern finansiering. I rapporten presenteras de resursbehov som ger riktlinjer för resursfördelningen i arbetet med naturpositiviteten.

Modellen för total icke-försämring och ekologisk kompensation

Arbetet med naturpositiviteten är förknippat med att man uppnår ett tillstånd av total icke-försämring, vilket innebär att effekterna av mänskliga åtgärder inte leder till att naturens tillstånd försämras. Med hjälp av den modell för total icke-försämring som utarbetas för Vanda kan man samordna genomförandet av de projekt som är nödvändiga för staden och tryggheten av den biologiska mångfalden, så att de olägenheter som projekten orsakar naturen i första hand kan undvikas eller lindras och i sista hand ersättas med produktion av motsvarande naturvärden någon annanstans. I första

hand strävar man efter att kompensera skadan så nära den plats där den uppkommer som möjligt. Total icke-försämring uppnås först när alla skador på naturen har kompenserats fullt ut.

Med hjälp av ekologisk compensation kan man producera kompenserande naturvärden genom att öka och skydda den biologiska mångfalden på annat håll. Vid ekologisk compensation ska kompensationsåtgärderna ha vidtagits före de försämrande åtgärderna. När kompensationsåtgärderna vidtas i ett tidigt skede bromsar de inte upp projekten och compensationen kan integreras i planeringsprocessen på ett smidigt sätt. Vandas modell för total icke-försämring utarbetas under 2024.

Utveckling av mätare

För uppföljningen av målet för naturpositivitet utarbetas mätare. Mätningen är dock förknippad med utmaningar, eftersom biologisk mångfald är ett brett begrepp som omfattar bland annat artförekomst och artrikedom, ekosystemens omfattning och tillstånd, den genetiska mångfalden och hur områden är sammanlänkade med varandra. Olika ekosystem kräver olika metoder och mätare, och det finns ingen allmängiltig mätare. Den biologiska mångfalden förändras med tiden, och därför är det nödvändigt att följa upp den på lång sikt. Dessutom kan datamaterialets kvalitet och tillgänglighet vara begränsade, vilket försvårar exakta mätningar. I arbetet med naturpositiviteten ska utöver mångfaldsmätarna också inkluderas mänsklig och samhällelig utveckling, såsom förändringar i stadens förvaltning och beslutsfattande samt i intressentgruppernas och invånarnas beteende.

Det finns ännu inga etablerade mätare för att mäta arbetet med naturpositiviteten, men utvecklingsarbete pågår för närvarande i många olika städer och på forskningsfältet. Utvecklingen av mätarna följs upp som en del av Vandas arbete med naturpositiviteten. Exempel på möjliga verktyg som mäter den biologiska mångfalden i städerna är till exempel olika index som mäter arternas och naturområdenas antal, kvalitet och sammanlänkning, såsom Zonation, the Biodiversity metric och olika verktyg för grönytefaktor.

En del av uppnåendet av total icke-försämring är att identifiera den olägenhet som uppkommer i naturen och olägenhetens intensitet. För detta kommer man bland annat att använda sådana lägesindikatorer för naturtyper som också används för den ekologiska compensationen. Utöver naturmiljön och naturtyperna finns det också ett behov av att kunna fastställa förändringar i den övriga stadsnaturens biologiska mångfald i den byggda miljön. I anslutning till detta deltar Vanda stad i projektet ARVO, där man bland annat utvecklar verktyg för att bedöma både ekosystemtjänsternas och den biologiska mångfaldens omfattning och kvalitet.

Projektet pågår fram till slutet av 2025.

Staden använder redan många mätare som anknyter till den biologiska mångfalden och som utnyttjas och vidareutvecklas. För närvarande följer man till exempel följande frågor i färdplanen för resurssmårhet:

- Andelen naturskyddsområden i % av stadens areal (% , m2/invånare)
- Naturinventeringar på stadsnivå (st.)
- Förstärkta förbindelser utifrån de preciseringar och förstärkningsbehov som beskrivits i VIVA (st.)
- Skogiga områden (%)
- Återställda områden (ha)

- Mängden murkna träd på skogsområden som ägs av staden (m³/ha)
- Resultat från uppföljningen av bäckvattenkvaliteten (resultat i olika klasser)
- Ytvattens ekologiska tillstånd (%-andelar)
- Värdefulla ängar som vårdas (m²)
- Antalet talkon som staden organiserar för att bekämpa främmande arter (st.)
- Antal kommuninvånare som deltagit i talkon för att bekämpa främmande arter (personer)
- Anlagda leder i naturskyddsområden (km)
- Skötsel- och driftsplaner som tagits fram för skyddsområden (st.)

Utöver detta används ett antal mätare för ekologisk hållbarhet som har utvecklats tillsammans med Finlands sex största städer.

Mätarna för uppföljningen av Vandas arbete med naturpositivitet fastställs före utgången av 2025, men arbetet med att utveckla dem pågår kontinuerligt.

Det fortsatta arbetet

Rapporten "Handlingsplanen för ett naturpositivt Vanda 2030" fungerar som underlag för uppnåendet av stadens mål för naturpositivitet. Syftet är att införliva detta mål i den nya stadsstrategin och den färdplan för resurssmarthet som uppdateras, vilka ska vara klara före utgången av 2025.

Utvärderingen och utvecklingen av effekterna av de nuvarande åtgärderna och styrmedlen pågår som bäst. Arbetet med att fastställa nya åtgärder och kostnadsansvar har inletts. För att uppnå målet Ett naturpositivt Vanda 2030 krävs en betydande ökning av naturresurserna från och med 2025 och detta behov bedöms bland annat i samband med personalplaneringen och budgetprocessen. Utifrån rapportens förslag har det redan föreslagits betydande tillägg i budgeten för stadsmiljöns verksamhetsområde 2025 bland annat för att anställa en lumo-koordinator på viss tid och samla in naturinformation genom omfattande naturutredningar.

I det fortsatta arbetet används också resultaten från stadens interna workshop och workshoppen för intressenter som hölls i samband med utarbetandet av rapporten, för att uppnå målet om naturpositivitet. Dessa är till exempel idéer för samarbete inom staden samt bland annat med invånare, organisationer och företag.

För att styra och dra upp riktlinjer för arbetet inrättas en styrgrupp. Uppgiftsbeskrivningen för ledningsgruppen för klimatneutralitet inom stadens strategiteman utvidgas så att gruppen i fortsättningen också fungerar som styrgrupp för arbetet med naturpositiviteten. Målen för klimatneutralitet och naturpositivitet har till många delar ett nära samband med varandra (t.ex. kolsänkor och kollager, förändringar i arter och ekosystem, grönbyggande, naturens buffertförmåga osv.). Gruppen bereder integreringen av naturpositivitetsmålet till att utgöra en del av den nya stadsstrategin och den uppdaterade färdplanen för resurssmarthet samt utvecklar mätare för arbetet med naturpositiviteten.

Vanda kommer också att ansluta sig till det riksomfattande Luontoviisaat kunnat som utvecklar kommunernas naturarbete. Via nätverket får Vanda stöd av andra kommuner för arbetet med naturpositiviteten och utarbetandet av mätare.

Kommunikationen om naturpositivetsmålet har inletts genom ett pressmeddelande som staden utarbetat, en artikel i invånartidningen och genom att öppna en egen webbplats temat: <https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparisto-ja-luonto/luontopositiivinen-vantaa> . För arbetet utarbetas en kommunikations - och delaktighetsplan som en del av arbetet med att uppdatera stadens strategi och färdplan för resurssmarthet.

Sammanfattning:

Vanda stadsfullmäktiges motion för att stoppa utarmningen av naturen och öka den biologiska mångfalden är definitivt värt att understödja och den är i linje med stadens redan pågående mål. Handlingsplanen för ett naturpositivt Vanda 2030, erbjuder en konkret och övergripande ram för att uppnå de mål som anges i motionen. Serviceområdet för stadsstruktur och miljö vid stadsmiljöns verksamhetsområde förbinder sig att främja genomförandet av denna plan och stödja stadens olika verksamhetsområden och intressentgrupper i genomförandet.

Stadsstyrelsen 19.8.2024 § 16

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Eva Tawasoli och de 20 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och att
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 16.9.2024 § 8

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige antecknar stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes

Bilaga:

- Eva Tawasolis och 20 andra ledamöters motion om att Vanda siktar på att stoppa utarmningen av naturen före 2030

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Anna Vuorsalo, miljöplanerare, tfn tfn 040 595 4212, annina.vuorsalo@vantaa.fi